కథా కౌముది

ఒక నాన్నకి ఒక అమ్మ బహుమతి

పిడపర్తి భారతి

కౌముది - రచన నిర్వహించిన కథల పోటీ(2017)లో బహుమతి పొందిన కథ

"నాన్నా! అమ్మ పిలుస్తోంది" అంది కాంతి. గదిలోంచి బయటకి వస్తూ.

హాల్లో పడక్కుర్చీలో కూర్చుని, ఏదో ఆలోచిస్తున్న శివరావు కూతురివైపు చూసాడు బేలగా.

కాంతికి తండ్రిని చూస్తే ఒక్కసారిగా జాలేసింది. ఎలా వుండే మనిషి ఎలా అయిపోయారు? నాన్న అంటే అందరం ఎంత భయపడేవాళ్ళం. ఆఖరికి అమ్మకూడా. అన్నయ్యలిద్దరూ కాని, తను కాని ఎప్పుడూ నాన్నని ఏమీ అడిగే వాళ్ళంకాదు. ఏది కావల్సినా అమ్మని అడగడమే. అలాంటిది ఇప్పుడు అమ్మకి బాగోలేకపోతే నాన్న ఎలా అయిపోయారు.

నెమ్మదిగా లేచి గదిలోకి వెళ్ళాడు, శివరావు. లోపల గదిలో నీరసంగా మంచం మీద పడుకునుంది పార్వతి. శివరావు లోపలికి వచ్చిన అలికిడి విని కళ్ళు తెరిచి ఆయన వైపు చూసింది. దగ్గరకి వచ్చి మంచం మీద ఆమె కాళ్ళదగ్గర కూర్చున్నాడు శివరావు. చెయ్యి జాచి, అతని చేయి అందుకుని ఏదో చెప్పబోయింది. ఇంతలో తలుపు తోసుకుని కొడుకులిద్దరూ లోపలికి వచ్చారు. తల్లిని చూసి కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకున్నారు. ఆ రాత్రి ఇద్దరు కొడుకులు, కూతురుతో కలసి భోజనం అయిందనిపించాడు శివరావు. అల్లుడు, కోడళ్ళు రాలేదు. పిల్లలు ముగ్గుర్నీ మనసారా చూసుకుంది పార్వతి. రాత్రి రెండుగంటలకి ఆయాసం మొదలయింది పార్వతికి. పిల్లలని పిలవడానికి వెళ్ళబోతున్న శివరావుని ఆపి నెమ్మదిగా "అలమారులో వున్న నల్లబాగ్ మీ కోసమే.. జాగ్రత్త" అంది పార్వతి.

"సరే.. అది తర్వాత" అంటూ పిల్లల్ని పిలిచాడు.

పిల్లలు ముగ్గురూ, భర్త తన పక్కనుండగా శాశ్వతంగా కళ్ళుమూసింది, పార్వతి. అందరూ "పార్వతమ్మ అదృష్టవంతురాలు." అని పొగిడారు. రోజులు అయ్యాయి. పిల్లలు అడిగినంతా చెక్ రాసి ఇచ్చేస్తే, పిల్లలే అన్ని పనులూ చూసుకున్నారు. సామాన్లు సర్దారు. తండ్రిని పెద్దకొడుకు తనతో తీసుకెళ్ళాడు. ఊళ్ళో వాళ్ళంతా అది చూసి సంతోషించారు.

శివరావు కూడా చాలా సంతోషించాడు. ఐదు నెలల తర్వాత రెండో కొడుకు వచ్చి తీసుకెళ్ళాడు. ఆ తర్వాత ఐదునెలలకి అక్కడికి కూతురు, పెద్దకొడుకు వచ్చారు. ముగ్గురూ కలసి, తండ్రిని ముందు వాళ్ళ ఊరువెళ్ళి తల్లి సంవత్సరీకాలకి ఏర్పాట్లు చూడమన్నారు.

రెండోరోజే శివరావు ఊరు వెళ్ళాడు. ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టగానే ఒక్కసారిగా నీరసం వచ్చేసింది. ఈ పదినెలలో తన భార్య గుర్తురాని క్షణం లేదు. మనసంతా ఏదో అయిపోయింది. "ఎలా వెళ్ళిపోయింది నన్ను వదిలి?"

ఈ ప్రశ్నని తనకి తను ఎన్నిసార్లు వేసుకుంటాడు? ఆలోచనలు అలా తిరుగుతునే ఉన్నాయి, పనులు మొదలయ్యాయి. నెల్లాళ్ళు గడిచాయి. ఒకరోజు పొద్దున్నే బయట ఏదో హడావిడిగా ఎవరో మాట్లాడుకోవడం విని బైటికి వచ్చాడు. ఎవరో నలుగురు ఇంటి చుట్టూ కొలతలు తీసుకుంటున్నారు. వెళ్ళి ఏమిటి సంగతని వాళ్ళని అడిగాడు. "ఇల్లు అమ్మేస్తున్నారు కదా సార్! కొలుచుకోవాలికదా" అన్నాడు ఒకడు.

శివరావుకి అర్థమైంది. తను ఊహించినదే తన పిల్లలు... నిజమే... పద్ధతిగా ఉండాలని చిన్నప్పుడు వాళ్ళతో కొంచెం కఠినంగానే ఉన్నాడు. ఎక్కువగా వాళ్ళతో మాట్లాడేవాడే కాదు. పార్వతితో కూడా ఏ రోజూ నెమ్మదిగాకాని, ప్రేమగాకాని మాట్లాడలేదు. తనది ప్రైవేట్ జాబ్. అందుకే ఎలాగైనా చిన్న ఇల్లు కట్టుకోవాలని చాలా ఖర్చులు తనవైనా, పిల్లలవైనా తగ్గించేసేవాడు. ఈ విషయంలో తనకీ, పార్వతికీ ఎప్పుడూ వాగ్వివాదమే. తను ఎంతో చెప్పడానికి ప్రయత్నించేది. తను మాత్రం ఎప్పుడూ పార్వతి మాటల్ని పట్టించుకునేవాడేకాదు. ఎప్పుడు డబ్బులు అడిగినా గంటసేపు తనతో వాదించి, అడిగినదాంట్లో సగమే ఇచ్చేవాడు. "నీకు ఎన్ని డబ్బులు ఇచ్చినా సరిపోద"ని విసుక్కునేవాడు. కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరుగుతుంటే అలానే తనతో వాదించి, తన తిట్లన్నీ భరించి, తను ఇచ్చిన డబ్బులు తీసుకుని ఇల్లు ఎలా గడిపేదో ఇప్పుడు అర్థమవుతోంది తనకి. "పోనీ నేనూ ఏదైనా ఉద్యోగం చేస్తానని" తను అంటే, "నువ్వు చదివిన వానాకాలం చదువుకి నీకు ఉద్యోగం ఎవరిస్తార"ని వేళాకోళం చేసేవాడు. అయినా ఏదో ఒకటి ఎప్పుడూ చేస్తూ ఉండేది. కూరగాయల మొక్కలు పూలమొక్కలు, పండ్ల చెట్లు వేసి, తోటపని చేసేది. కుట్లు, అల్లికలు చేసేది. ఏరోజైనా కూర చెయ్యకపోతే ఆమెమీద అరిచేవాడు తను.

పైగా కూతురికి నగలు కొనాలనేది. పెళ్ళి సమయానికి ఒకేసారి కొనాలంటే కష్టమని తన దగ్గరనుంచి అంతో ఇంతో తీసుకుని, కూతురి పెళ్ళి సమయానికి తనకి ఎక్కువ కష్టం లేకుండా చేసింది. అప్పుడైనా తను అది గుర్తించకుండా పెళ్ళికి ఇన్ని ఖర్చులేమిటని తన మీద అరిచాడు. ప్రతి శ్రావణ మాసంలో వచ్చే వరలక్ష్మీవ్రతానికి తప్పకుండా ఎంతో కొంత బంగారం కొనాలనేది. విసుక్కుంటూనే తను అడిగిన దానికన్నా చాలా తక్కువ ఇచ్చేవాడు తను. పైగా "నేను ఎలాగూ నువ్వు అడిగినదానికన్నా తక్కువ ఇస్తానని, నీకు కావలసినదానికన్నా ఎక్కువ అడుగుతున్నావా?" అంటూ అడిగేవాడు. తన మాటలకి బాధ పడినా పైకి కనిపించకుండా తనతో వాదనకు దిగేది. తనకి ఇంకా కోపమొచ్చి నానామాటలు అనేవాడు. "అలా గట్టిగా అరవకండి. చుట్టుపక్కల నలుగురూ ఏమనుకుంటారు?" అనేది.

"ఎవరేమనుకుంటే నీకేమిటి? ఆయన ఊరికే పెళ్ళామ్మీద అరుస్తాడని నాకు పేరు తెచ్చావుగా. నలుగురి దృష్టిలో నన్నొక వెధవని చేస్తున్నావు. నీకు ఆనందమేగా. నలుగురికి నా గొంతే వినపడుతోంది. వాళ్ళ దృష్టిలో నేనేగా చెడ్డవాడిని" అంటూ ఇంకొంచెం గట్టిగా అరిచి బైటికి వెళ్ళిపోయేవాడు. అలాగే మొత్తమ్మీద రెండువందల గజాలు ఆ రోజుల్లో ఊరికి దూరంగా కొని, నెమ్మదిగా ముందూ వెనకా కాస్త స్థలం వదిలి, నాలుగు గదుల ఇల్లు కట్టుకున్నాడు. అదే ఇల్లు ఇప్పుడు మంచి సెంటర్‌లోకి వచ్చింది. ఇప్పుడు పిల్లలకి దీనిమీద కన్నుపడింది. కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి, శివరావుకి. పెద్దకొడుకింట్లో ఉన్న ఐదు నెలల అనుభవం గుర్తుకొచ్చింది. కోడలు ఎప్పుడూ తనతో మాట్లాడనేలేదు. కొడుకు ఆఫీస్ దూరం వలన పొద్దున్నే తొమ్మిది గంటలకంతా బయల్దేరాలి. ఇద్దరు పిల్లల్ని ఎనిమిదింటికి స్కూల్లో దింపి వచ్చి, గబగబా అన్నం తినేసి, బాక్స్‌లో పెళ్ళాం పెట్టిచ్చినదేదో తీసుకుని హడావుడిగా కొడుకు వెళ్ళిపోయేవాడు. తనని కూడా తనతోబాటు తినేసి కూర్చోమనేవాడు.

తను "నీ హడావుడి కానీరా.. నేను నెమ్మదిగా తింటాలే" అన్నా వినేవాడు కాదు.

ముందు "తండ్రి మీద ఎంత ప్రేమో" అనుకున్నాడు. నెమ్మదిగా తెలిసింది అసలు సంగతి. కోడలు మటుకు నోరు విప్పేదేకాదు. కొడుకు గబగబా తింటుంటే తను అంత తొందరగా తినలేకపోయేవాడు. కొడుకు తినేసి షూ వేసుకుని రెడీ అయ్యేలోగా కోడలు టేబుల్ సర్దేసేది. తనది పూర్తి అయ్యిందా లేదా అని కూడా చూడకుండా గిన్నెలు తీసేసేది. తను "మజ్జిగ" అంటే, తన మాట వినపడనట్లు అక్కడ్నించి వెళ్ళిపోయేది. కొడుకు వెళ్ళగానే ముందు వరండాలో ఉన్న పడక కుర్చీలో పడుకుని, ఆ రోజు పేపరు చదువుతుండగానే

కోడలు తలుపేసుకుని లోపల ఉండేది. తను మటుకు అక్కడే ఉండేవాడు. కటకటాల్లోంచి ఎండపడుతుంటే కుర్చీని అటూ ఇటూ జరుపుకుంటూ అక్కడే ఉండేవాడు. అదృష్టం కొద్దీ ఆ వరండా చివర ఒక బాత్రూం ఉండేది. పిల్లలు నాలుగన్నరకి ఇంటికి వచ్చేవారు. ఐదుగంటలకి టీ పిల్లలచేత పంపించేది. ఆరుగంటలకి కొడుకు రాగానే "ఎలా వుంది నాన్నా?" అంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయేవాడు. కనీసం తన ప్రశ్నకి సమాధానం కూడా వినే ఓపిక లేదతనికి. సెలవు రోజు ఎప్పుడైనా వాళ్ళు బైటికి వెళ్ళినప్పుడు కూడా తనకి కటకటాలే గతి.

"నాన్నా! మేం తొందరగానే వచ్చేస్తాము" అంటూ అన్నం తిని వెళ్ళేవారు. ఒక్కొక్కసారి తనకి అన్నం బాక్స్‌లో పెట్టేసి వెళ్ళిపోయేవారు. తొందరగా వస్తే టీ ఉండేది, లేకపోతే అదీ ఉండేది కాదు. ఆ మర్నాడు కొడుకు ఎంత రాద్ధాంతం చేసాడో ఇప్పటికీ బాగా గుర్తుంది. ఆ రోజునుంచి ఎవరు ఏమిచ్చినా తీసుకునేవాడేకాదు.

ఇంక అక్కడనుంచి రెండో కొడుకింటికి వచ్చాడు. అక్కడ వేరే రకం. ఈ కోడలు ముందు పిల్లిమీదా, ఎలకమీదా పెట్టి కొడుకు లేనప్పుడు అంటూ ఉండేది. తను అక్కడ ఉండడం ఆమెకి ఇష్టం లేదని చాలా స్పష్టంగా తెలిసేలా అనేది. కొన్నాళ్ళకి కొడుకు ఎదురుగుండా కూడా అనడం మొదలుపెట్టింది. ఇరుగూ పొరుగుతో ఇంటికొచ్చిన వాళ్ళతో తన మామగారి వలన తన మొగుడు ఎంత కష్టపడ్డాడో వర్ణించి మరీ చెప్పడం మొదలుపెట్టింది. తన మామగారి వలనే వాళ్ళ ఆయన పెద్ద చదువులు చదవలేకపోయాడుట. డబ్బు చిన్నప్పటినుండీ తను మా ఇంట్లో ఉండి జరిగినదంతా చూసినట్లు వర్ణించేది. ఆ వెధవ సరిగ్గా చదవక వాళ్ళ అమ్మని ఎంత ఏడిపించేవాడో తనకు తెలుసు. వాడు ఏడిపించడం ఒకటైతే, దానికి తను కూడా పార్వతిని ఎన్నో మాటలు అనేవాడు. ఆఖరివాడని బాగా గారాం చేసి వాడ్ని పాడుచేసిందని అస్తమానం తను ఆమె మీద అరుస్తూవుండేవాడు పెళ్ళాం అలా చెపుతుంటే, వాడూ ఒక్కసారి కూడా ఆమెని ఆపలేదు. ఒకసారి వాడి చిన్నప్పటి స్నేహితుడు, మావాడితో "నీ భార్యని ఆపరా బాబూ! అంకుల్ ఇక్కడే ఉన్నారు. అన్నీ వింటున్నారు బావుండదు" అంటే దానికి వాడు, "అబ్బ, వదిలేయరా బాబూ! తనంతే ఎవరం ఆపలేం. ఎందుకొచ్చిన గొడవ. నడు మనం పక్క రూంలోకెళ్ళి మాట్లాడుకుందాం" అంటూ అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయాడు. అలాగే అక్కడున్నన్నాళ్ళూ నోరు మూసుకుని కోడలు పెట్టింది తిని ఊరుకున్నాడు.

కూతురు అక్కడికి వచ్చాక తన గురించి ఏమైనా అడుగుతుందేమోనని చూసాడు. కానీ తనేమో చెప్పబోతున్నా కూడా "కొంచెం సర్దుకోవాలి, నాన్నా! అమ్మలాగా ఎవరూ నీకు చేయరు. నువ్వు ఏ రోజైనా మమ్మల్ని దగ్గరకి తీసావా... మంచిగా మాట్లాడావా..? అయినా చిన్నప్పుడు చాలా బాగా చూసిన అమ్మా, నాన్నలనే ఈ రోజుల్లో కొడుకులు వదిలి వెళ్ళిపోతున్నారు." అంటూ ఇదేదో చాలా సాధారణ విషయమన్నట్లుగా అక్కడినుండి వెళ్ళిపోయింది.

ఆ తర్వాత పిల్లలు ముగ్గురూ వాళ్ళ వాటాల విషయం మాట్లాడుకోవడం కూడా వినపడింది. ముందునుంచీ కూడా స్నేహితులూ, చుట్టాలూ అంటూ ఎవరినీ దగ్గరగా రానివ్వలేదు తను. కారణం ఒక్కటే. తనది చాలా చిన్న ఉద్యోగం జీతమూ తక్కువే. తనది చిన్న ఉద్యోగమని అందరూ తనని చిన్నచూపు చూస్తారేమోనని అసలు ఎవరినీ కలిసేవాడే కాదు. తక్కువ జీతం కాబట్టి ఎంతసేపూ ప్రతీదానికి లెక్కలు వేయడమే సరిపోయేది. ఎక్కడికి వెళ్ళాలన్నా ఆఖరికి ఏ పెళ్ళి పేరంటానికైనా సరే బయల్దేరేవాడేకాదు. ఇప్పుడు తన పిల్లల కాపరాలు చూస్తుంటే పార్వతి ఎంత సహనంతో ఉండేదో అర్థమవుతోంది. ఇంతకు ముందు తెలుసు. కానీ ఏ రోజూ తన దగ్గర ఒప్పుకోలేదు. ఆఖరికి పార్వతి చనిపోయే రోజున కూడా తనవైపు బేలగా చూసాడే తప్ప ఏమీ చెప్పలేకపోయాడు. పిల్లలు స్వభావాలు తెలిసిన తర్వాత తన ఇంటికి ఎప్పుడు వెళ్తానా అన్నట్లుగా ఉన్నాడు.

ఆఖరికి చిన్న కొడుకు ఇంటినుండి తన ఊరికి, తన ఇంటికి వచ్చేసరికి కాస్త ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. శివరాం వచ్చినట్లు తెలియగానే పొద్దున్నే పనివాళ్ళు చంద్రమ్మ, సాయిలూ పరిగెత్తుతున్నట్లుగా వచ్చారు. గబగబా ఇల్లంతా శుభ్రం చేసారు. ముందు వంటిల్లు కడిగి, కాఫీ పెట్టి ఇచ్చింది చంద్రమ్మ. పడక కుర్చీని శుభ్రం చేసి పెట్టాడు, సాయిలు. వాళ్ళు వచ్చేటప్పుడే పేపర్ కొనుక్కుని వచ్చి,

శివరాంకి ఇచ్చారు. కాఫీ తాగుతూ పేపర్ చదువుతూ కూర్చున్నాడు శివరాం. చంద్రమ్మ స్నానానికి వేణ్ణీళ్ళు పెట్టి, వంటకూడా చేసి పెట్టింది. ''మళ్ళీ వస్తామ''ని చెప్పి వెళ్ళారిద్దరూ. చంద్రమ్మకి వంట పార్వతి నేర్పించిందో, ఏమో అచ్చు పార్వతి చేసినట్లే వుంది. ఆరోజు నుంచి వాళ్ళిద్దరూ అన్ని పనులూ చూసుకుంటూ తనని కంటికి రెప్పలాగా చూసుకుంటున్నారు. ప్రాణం హాయిగా ఉంది శివరావుకి యిక్కడ. ఇప్పుడు ఈ కొలతలు అవీ చూస్తే, ఒక్కసారిగా భయం పట్టుకుంది శివరావుకి.

ఏం చేయాలి? ఎక్కడ ఉండాలి? ప్రైవేట్ ఉద్యోగమేమో పెన్షన్ లేదు. కొంచెం ప్రావిడెంట్ ఫండ్ వస్తే, అందులో కొంచెం పార్వతి ట్రీట్మెంట్‌కి అయిపోయింది. మిగిలినది ఎన్నాళ్ళకి వస్తుందో తెలియదు. అందుకే తనతో తన ఆఫీస్‌లో పనిచేసిన సూర్యారావు రిటైర్ అయ్యాక వేరే చోట ఎక్కడో చేస్తుంటే తనకి కూడా ఏదైనా ఉంటే చూడమని మొన్ననే వాళ్ళింటికి వెళ్ళి చెప్పి వచ్చాడు.

ఆలోచిస్తుండగానే తలనెప్పి వచ్చేసింది, శివరావుకి. వంటింట్లో వంట చేస్తున్న చంద్రమ్మ, మనుషుల హడావుడి మాటలకి బైటకి వచ్చి చూస్తే, శివరావు తల గట్టిగా పట్టుకుని కుర్చీలో కూర్చుని, బాధపడడం చూసి, కంగారు పడుతూ, ''అయ్యగారు! ఏమయింది? తలనొప్పా? పొద్దున్న బి.పి మాత్ర వేసుకున్నారా?'' అంటూ దగ్గర వచ్చి అడిగింది.

''ఆ వేసుకున్నాను. కొంచెం పడుకుంటాను. చంద్రమ్మా!'' అంటూ లోపలికి వెళ్ళాడు శివరావు.

వెంటనే వంటింట్లోకి వెళ్ళి తన సెల్‌ఫోన్ తీసి, మొగుడికి ఫోన్ చేసింది, చంద్రమ్మ.

సాయిలు వెంటనే వచ్చాడు. ''అయ్యగారూ! డాక్టర్‌గారి దగ్గరికి వెల్దామాండీ'' అంటూ హడావుడి చేసాడు.

ఆ రోజు పనికి వెళ్ళనన్నాడు. శివరావు అతనికి నచ్చచెప్పి పనికి పంపించాడు. కాసేపు కళ్ళు మూసుకుని పడుకున్నాడు. అనుకున్న రోజు వచ్చింది. పిల్లలు అందరూ వచ్చారు. వాళ్ళు రాగానే మళ్ళీ చెక్ సైన్ చేసి ఇచ్చేసాడు. శివరావు ఉత్సవ విగ్రహంలాగా ఉండిపోయాడు. ఎందులోనూ కల్పించుకోలేదు. ఎక్కువ హడావుడి లేకుండా చాలా తక్కువ ఖర్చుతో కార్యక్రమం అయిందనిపించారు, పిల్లలు. తక్కువ ఖర్చుతో కార్యక్రమం చేయడం మంచిదే కానీ, వాళ్ళు మాట్లాడిన తీరు ఎంత మాత్రం నచ్చలేదు.

శివరావుకి ప్రతిదానికి ''ఇది ఏమిటి దీనికి ఇంత ఖర్చు ఎందుకు? చెయ్యకపోతే ఏమవుతుంది? మాకు అంత టైము లేదు. టూకీగా కానిచ్చెయ్యకూడదా అయినా మన ఈ పద్ధతులన్నీ ట్రాష్. ఇన్నిన్ని రోజులు ఇవన్నీ చేస్తూ ఇక్కడ కూర్చుని ఉంటే మా ఉద్యోగాలేం కాను? పిల్లలకి కూడా ఒక్క రోజు సెలవిమ్మంటే పది నీతులు చెబుతుంది వాళ్ళ హెచ్.ఎం ఇవ్వన్నీ చేయడానికి మాకెక్కడ కుదురుతుంది?'' అంటూ ఏదో చేసారు. అంతమాత్రం చెయ్యడమే గొప్ప అనుకున్నాడు శివరావు. ఇల్లు అమ్మేసారు. శివరావుని ఒక్కమాట కూడా అడగలేదు. ఆఖరిరోజు, సాయంత్రం వాళ్ళ ప్రయాణమనగా, పెద్దకొడుకు తన చెల్లెల్ని పిలిచి ''నాన్నగారిని తొందరగా రెడీ అవమను. రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసుకి వెళ్ళాల''ని తొందరపెట్టాడు. పెళ్ళాన్నీ, పిల్లల్నీ ఖాతరు చేయకుండా మొగ మహారాజులా బతికిన శివరావు ఎందుకు, ఏమిటి అని అడగకుండా వాళ్ళు చెప్పినట్లుగా తయారయి వెళ్ళి, సంతకం పెట్టి వచ్చాడు.

పిల్లలు ముగ్గురూ కలిసి, ఇంట్లో ఉన్న సామానంతా ఎవరికి కావాల్సినవి వారు సర్దుకున్నారు. ఎవరూ చెప్పకుండానే, తనే స్వతంత్రంగా శివరావు వస్తువులన్నీ ఒక పెద్దపెట్టెలో సర్దింది చంద్రమ్మ. ఆటోలని పిలిచారు. సామాన్లన్నీ బైటపెట్టి, ఇల్లు తాళం వేసి, తాళం చెవిని ఆ ఇల్లు కొనుక్కున్న వాళ్ళ మనిషికి, ఇచ్చారు. సాయిలు, చంద్రమ్మ కళ్ళల్లో నీరు నింపుకుని, చూస్తూ ఉండిపోయారు.

పెద్దకొడుకు, ''నాన్నా! ఆటో ఎక్కు'' అన్నాడు.

శివరావు పిచ్చి చూపులు చూసాడు.

చిన్న కొడుకు దగ్గరగా వచ్చి, ''నాన్నా! నిన్నే, ఎక్కు'' అన్నాడు.

శివరావు ఇంటి మెట్ల మీద చతికిలపడ్డాడు. పిల్లలు ముగ్గురూ దగ్గరికి వచ్చారు. శివరావు తల ఎత్తి వాళ్ళకేసి చూస్తూ, ''నేను రాను, మీరు వెళ్ళండి.'' అన్నాడు స్థిరంగా.

ముగ్గురు పిల్లలూ మూడు విధాలుగా గొంతు పెంచి అరిచారు. ఆఖరికి విసుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయారు. శివరావు, పిల్లలు వెళ్ళగానే అక్కడే చేతులు కట్టుకుని నిలబడ్డ సాయిలు, చంద్రమ్మలను చూసి, "నాలుగు రోజులు నన్ను మీ ఇంట్లో ఉండనిస్తారా?" అన్నాడు. చంద్రమ్మ ఘొల్లుమంది.

అప్పటికి బాగా చీకటిపడింది. సాయిలు ఇల్లు చిన్న కుటీరంలాగా ఉంది. ముందు అరుగు మీద చివరగా ఉన్న గదిలోకి తీసుకెళ్ళాడు, సాయిలు. గది నీట్‌గా సర్ది ఉంది. అక్కడ ఉన్న మంచం మీద ఒరిగిపోయాడు శివరావు. తలుపు దగ్గరగా పెట్టి వెళ్ళిపోయారు సాయిలు, చంద్రమ్మ. ఎన్నో రోజుల భారం పోయినట్లుగా, హాయిగా నిద్రపోయాడు, శివరావు.

పక్షుల కిలకిలలతో మెళుకువ వచ్చింది శివరావుకి. కళ్ళు తెరిచి చూస్తే, కాసేపటి దాకా ఎక్కడ ఉన్నదీ అర్థం కాలేదు. అంతా గుర్తుకొచ్చింది. "నన్ను వదిలి ఎందుకు వెళ్ళిపోయావు, పార్వతీ!" అని అనుకుంటుండగానే కళ్ళల్లో నీళ్ళూరాయి.

మళ్ళీ గతం గుర్తొచ్చింది. ఈ చంద్రమ్మ వాళ్ళింట్లో పన్లో చేరేసరికి పదహారేళ్ళ పిల్ల. పొట్టిగా, నల్లగా, సన్నగా, ఎత్తుపళ్ళతో, మొహంలో కళా, కాంతీ లేకుండా ఉండేది. దాన్ని, దాని చింపిరి జుట్టుని చూస్తేనే, శివరావుకి విసుగొచ్చేది. గ్లాసు సరిగ్గా కడగలేదనో, సరిగ్గా ఊడవలేదనో ఏదో ఒకటి అంటూనే ఉండేవాడు. "దాన్ని కొంచెం జుట్టుకి నూనె రాసుకోమను" అనేవాడు.

ఇంకోరోజు "నా బట్టలు దాని చేత ఉతికించకు, నువ్వే ఉతుకు." అని అనేవాడు పార్వతితో. చంద్రమ్మకి శివరావుని చూస్తేనే ఒణుకు వచ్చేసేది. అతను అనడానికి సరిగ్గా అతని ఎదురుగుండా ఏదో ఒకటి పారబోయడమో చేసేది. "దాన్ని పనిమానిపిస్తావా? లేదా?" అంటూ రోజూ పార్వతితో గొడవపెట్టుకునేవాడు. మధ్యలో పార్వతి సతమతమయ్యేది. చంద్రమ్మ తల్లి, శివరావు ఇలా అనడం చూసి, పిల్లని నాలుగుకొట్టి, ఏడ్చేది. పార్వతి మటుకు చంద్రమ్మని కొట్టనిచ్చేదికాదు. ఓపిగ్గా చంద్రమ్మకి పని నేర్పించేది. "దానికి పని నేర్పించడానికి నువ్వు దానికి డబ్బులిస్తున్నావా? " అంటూ అరిచేవాడు శివరావు. ఇద్దరి మధ్య నలిగిపోయేది కానీ చంద్రమ్మని మాత్రం ఒదలలేదు పార్వతి. దానికి చదువు కూడా చెప్పేది. కొన్ని రోజులు చూసి చంద్రమ్మ "అయ్యకి ఎందుకమ్మా అంత కోపం?" అంది పార్వతితో.

"మగవాళ్ళు బైటికి వెళ్ళి పనిచేసి వస్తారు. వాళ్ళకి ఎన్నో చికాకులుంటాయి. మనమే సర్దుకోవాలి" అనేది పార్వతి.

ఒకరోజు శివరావు ఎందుకో పార్వతిని గట్టిగా కేకలు వేసాడు. పార్వతి కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకోవడం కూడా చంద్రమ్మ చూసింది. శివరావు వెళ్ళిపోగానే పార్వతి దగ్గరకి వచ్చి "ఎందుకమ్మా అందర్నీ అలా తిడుతూ ఉంటారు. మీరైతే అలా ఊరికే తిడుతున్నా ఊరుకుంటారు. పిల్లలు తప్పు చేసినా, నేను తప్పుచేసినా, మిమ్మల్నే తిడతారు. మళ్ళీ తిప్పి తిప్పి మిమ్మల్నీ తిడతారు. నాకందుకే సారున్నప్పుడు రాబుద్ధికాదమ్మా. ఆయన వెళ్ళిపోయాక వస్తాను." అంది.

వెంటనే పార్వతి చంద్రమ్మ వైపు తిరిగి, "ఏమన్నారే, ఆయన? నిన్ను పని సరిగ్గా చెయ్యమన్నారు. నన్ను నీచేత పని సరిగ్గా చేయించమన్నారు. అంతేగా కొంతమంది నెమ్మదిగా చెప్తారు. కొంతమంది గట్టిగా చెప్తారు. అయినా మొగవాళ్ళు బైటకి పనికి వెళ్ళినప్పుడు ఎన్నో సవాళ్ళు ఎదుర్కోవాల్సి వస్తుంది. వాళ్ళకి ఎన్నో చికాకుకుంటాయి. దాంతో నామీద ఆయన కొంచెం విసుక్కుంటే ఏమవుతుంది? నా అనుకున్న వాళ్ళమీదే విసుక్కుంటారు. నీమీద కాని, పిల్లల మీద కానీ ఆయనకి కొంచెం కూడా కోపంలేదు. నువ్వు ఎక్కువ వాగకుండా నీ పని జాగ్రత్తగా చెయ్యి" అంటూ సన్నసన్నగా విసుక్కుంది. ఆఫీస్ ఫైల్ మర్చిపోయి, వెనక్కి వచ్చిన తను ఆ మాటలు విని, ఏమీ తెలియనట్లుగానే వెళ్ళిపోయాడు. అలా ఇంట్లో చేరిన చంద్రమ్మ ఇప్పుడు తనకి దిక్కయ్యింది. చంద్రమ్మ పెళ్ళికూడా పార్వతి చేతులమీదుగా అయింది. నెమ్మదిగా గది బైటకి వచ్చాడు. అతన్ని చూసి సాయిలు గబగబా వచ్చి, అటాచ్డ్ బాత్రూం చూపించి, లోపలికి వెళ్ళాడు, కాఫీ తేవడానికి.

స్నానం చేసి వచ్చి, అరుగుమీద పడక్కుర్చీలో తాపీగా కూర్చుని ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాడు. శివరావు. నెమ్మదిగా వచ్చి, కింద నేలమీద కూర్చున్నారు సాయిలూ, చంద్రమ్మ. "ఎంతోకాలం ఇక్కడ ఉండను సాయిలూ నెమ్మదిగా ఎక్కడైనా ఇల్లు చూసుకుని వెళ్ళిపోతాను." అన్నాడు, శివరావు. సాయిలు, చంద్రమ్మా ఒకరి మొహం ఒకరు చూసుకున్నారు. సాయిలు నెమ్మదిగా, "అయ్యా! అమ్మగారు మీకేమీ చెప్పలేదా?" అన్నాడు.

"ఏమిటి చెప్పేది?" అంటూ ఆశ్చర్యంగా చూసాడు, శివరావు

"అదే మీకు ఏదైనా పేపర్ ఇవ్వలేదా? " అప్పుడు గుర్తొచ్చింది, శివరావుకి పార్వతి చనిపోయేముందు ఏదో "నల్ల బాగ్" అంది.

"సాయిలూ నా పెట్టె తీసుకురా చూద్దాం" అన్నాడు కొంచెం ముందుకు వంగి. అతని సామాను సర్దుతూ ఆ బాగ్‌కూడా పెట్టెలో పెట్టింది చంద్రమ్మ. ఏడాది దాటిపోయినా ఆ బాగ్ గుర్తేరాలేదు శివరావుకి.

సాయిలు తెచ్చిన పెట్టెలో చూస్తే ఆ నల్ల బాగ్ ఉంది. ఆతృతగా తీసి చూసాడు శివరావు. ఏవో కొన్ని పేపర్స్ కనపడ్డాయి ఆ బాగ్‌లో. అందులో పార్వతి రాసిన ఉత్తరం తీసి చదవడం మొదలుపెట్టాడు అతను. "నాకు తెలుసు మీకు ఇలాంటి అనుభవం ఎదురవుతుందని. మాతో మీరెంత కటువుగా వున్నా మీలోపల ఉన్న మనసు నాకు తెలుసు. సొంత ఇల్లు కట్టుకోవాలని, మీ మిగిలిన కోరికలన్నీ ఒదులుకుని ఎంతో కష్టపడి, ఈ ఇల్లు సంపాదించుకున్నారు. మీకు ఇంకో ధ్యాసలేకపోయింది. కానీ మారుతున్న కాలాన్ని గమనిస్తున్న నేను ఏదో ఒకరోజుకి ఈ పరిస్థితి రావచ్చని చాలా ముందుగానే ఊహించాను. అందుకే మీతోపాటు నేను కూడా కష్టపడి, మీకు తెలియకుండా, ఊరికి కొంచెం దూరంగా ఈ వంద గజాల స్థలం కొని, రెండుగదులు వేసి మీకోసం పెట్టాను. జీవితమంతా ఈ సంసారం కోసం కష్టపడి, కోపిష్టివాడని నలుగురుతోను, నాన్న చెడ్డవాడని పిల్లలచేతా అనిపించుకుని కూడా, రిటైర్ అయ్యాక హాయిగా జీవితం గడపాలనుకున్న మీకోరిక చాలా సహజమైనది. అందుకే ఈ ఏర్పాటు. ఈ విషయంలో సాయిలు, చంద్రమ్మ నాకెంతో సహాయం చేసారు. ఈ జన్మకి వాళ్ళ ఋణం తీర్చుకోలేను. మీరు ఎప్పటికీ సంతోషంగా ఉండాలని కోరుకుంటూ మీ... పార్వతి. "

శివరావు శిలావిగ్రహంలా ఉండిపోయాడు. సాయిలు దగ్గరకి వచ్చి, శివరావుని పట్టుకున్నాడు.

Click here to share your comments on this story